

Till
Länsstyrelsen i Västerbottens Län
Miljöprövningsdelegationen

ANSÖKAN OM ÄNDRINGSTILLSTÅND ENLIGT MILJÖBALKEN

Sökande: Verkanliden Vindkraft AB
Västra Norrlandsgatan 29
903 29 Umeå
Organisationsnummer 556839-1915

Ombud: Advokat Mikael Lundberg
Advokatbyrå Kaiding KB
Box 124
901 04 Umeå
E-mail: Mikael.Lundberg@kaiding.se
Telefon: 070-20 20 281

Kontaktperson: Per Anders Östling, projektledare
E-mail: per.anders.ostling@fredolsen.com
Telefon 070-546 23 29

Saken: Ändringstillstånd enligt 9 kap miljöbalken för att få anlägga vindkraftverk med en högsta totalhöjd av 250 meter. Ändringen innebär att vindkraftverken tillåts vara 40 meter högre än idag gällande tillstånd.

Advokatbyrå Kaiding

Box 124, 901 04 Umeå
Tel: 010-19 90 700
E-post: umea@kaiding.se

Östersund

Besök: Kungsgatan 58
Fax: 010-19 90 749
Webb: www.kaiding.se

Umeå**Skellefteå****Piteå****Luleå****Kalix****Haparanda**

Org nr: 994700-9438
Bankgiro: 204-0475
F-skattsedel

Med stöd av bilagda behörighetshandlingar (bilaga A-B) får jag anföra följande

1. YRKANDEN

Verkanliden Vindkraft AB ("**Bolaget**") yrkar att miljöprövningsdelegationen ("**MPD**"), med ändring av vad som gäller enligt MPD:s beslut av den 2017-06-15 (dnr. 551-5571-2014) och Umeå tingsrätt, mark- och miljödomstolens dom av den 2018-05-07 i mål nr. M 1471-17 föreskriver följande ändringar:

1. under "Beslut" i andra stycket andra meningen (ändring kursiverad):

"Totalhöjden på vindkraftverken får uppgå till högst 250 meter".

2. Föreskriver ett nytt villkor med följande innehåll.

"Vindkraftverken får inte komma i konflikt med MSA-ytan i aktuell MSA-sektor för Vilhelmina flygplats."

Bolaget yrkar att MPD godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen, bilaga 1.

2. BAKGRUND

2.1 Bakgrund till ansökan

Fred. Olsen Renewables AB beviljades tillstånd av MPD:s den 2017-06-15¹ att uppföra och driva en vindkraftsanläggning vid Verkanliden i Storumans kommun. Tillståndet omfattar en etablering av upp till 27 vindkraftverk med en högsta totalhöjd om 210 meter ("**Grundtillståndet**"). Efter överklagande av sakägare och FORAB samt genomfört sammanträde ändrade Umeå tingsrätt, mark- och miljödomstolen i dom vissa villkor i Grundtillståndet.²

Vindkraftsanläggningen Verkanliden är planerad inom två separata höjdområden cirka 13 kilometer sydväst om tätorten Storuman i Storumans kommun, Västerbottens län, se figur 1. De båda delområdena utgör gemensamt projektområdet för vindkraft vid Verkanliden.

¹ Länsstyrelsen i Västerbottens läns Miljöprövningsdelegation beslut av den 2017-06-15 (dnr. 551-5571-2014)

² Umeå tingsrätt, mark- och miljödomstolens dom av den 2018-05-07 i mål nr. M 1471-17. Domen överklagande av vissa sakägare till Svea hovrätt, mark- och miljööverdomstolen, som den 2018-09-05 i mål nr M 5280-18 beslutade att inte bevilja prövningstillstånd.

I gällande översiktsplan för Storumans kommun finns ingen planerad markanvändning inom projektområdet. Projektområdet omfattas inte av detaljplaner eller områdesbestämmelser.

Vindkraftverkens teknikutveckling går snabbt framåt, vilket är positivt för såväl energibolaget som samhället. Vindkraftverken kan byggas högre än tidigare. Detta innebär en möjlighet att tillvarata mer vind och producera ännu mer el per ytenhet mark som ianspråkats för vindkraftverket. Bolaget har i samband med detaljprojekteringen noterat att en höjning av vindkraftverken till 250 meter istället för den i tillståndet reglerade höjden 210 meter skulle innebära ett mycket bättre tillvaratagande av vindresursen i projektområdet. Detta förutsätter dock en ändring av det tillstånd som idag reglerar verksamheten.

Om ändringstillstånd erhålls bedöms vindkraftsanläggningen beräknas kunna producera cirka 10-20 procent mer förnyelsebar el per år jämfört med tidigare tillstånd.

Projektet skulle kunna bidra till att uppfylla de klimatmål som den svenska regeringen och EU:s stats- och regeringschefer fattat beslut om och skapa arbetstillfällen under byggskedet och även bidra till permanent sysselsättning i bygden under driftsfasen.

2.2 Sökanden

Grundtillståndet erhöles av Fred. Olsen Renewables AB, 556591-2077. Fred. Olsen Renewables AB är ett dotterbolag till Fred. Olsen Renewables AS. Genom meddelande till tillsynsmyndigheten den 26 juni 2020 överläts tillståndet till Bolaget. Bolaget ägs av Fred. Olsen Renewables AB.

Koncernen har varit verksam inom vindkraftsbranschen sedan 1996. Idag projekterar koncernen både till land och till havs för vidare utbyggnad i flertalet länder. Koncernen äger och driver 11 vindkraftsanläggningar med en samlad effekt om cirka 679 MW.

2.3 Avgränsning av ansökan och utformning

Som framgår av avsnitt 3.2 nedan har en höjning från 210 meter till 250 meter begränsad betydelse i miljökonsekvenshänseende och det är huvudsakligen samma ingrepp och risker som varit föremål för prövning vid Grundtillståndet som aktualiseras vid prövningen av ändringen. Ändringen bedöms medföra obetydliga eller små konsekvenser och ibland positiva effekter i jämförelse med Grundtillståndet. De villkor som gäller enligt det befintliga tillståndet bedöms

kunna fortsätta att gälla utan behov av tillägg i annat avseende än i förhållande till MSA-tytor och in- och utflygningsprocedurer för Vilhelmina flygplats.

Ändringen kommer visserligen innebära ett något större markanspråk, något större behov av material och ökning av transporterna. Under driftsfasen kommer också vindkraftverken att bli högre. Detta kommer dock inte medföra att något av villkoren i Grundtillståndet inte kan innehållas och det kommer inte heller medföra behov av att nya villkor behöver föreskrivas. Ändringen innebär endast att tillståndsmeningen ändras så att totalhöjden får vara högst 250 meter.

Användningen av ändringstillstånd är också vanlig vid höjning av vindkraftverk. Teknikutvecklingen i branschen går snabbt framåt och vindresursen kan ofta tas till vara ännu bättre genom att vindkraftverken höjs och detta har möjliggjorts genom teknikutveckling efter det att tillståndet erhöles. Det skulle medföra betydande nackdelar både ur verksamhetsutövarperspektiv och ur miljöperspektiv om inte ändringstillstånd kunde användas för att erhålla tillstånd till höjningar av tillståndsprövade vindkraftparker. Framförallt när det som i detta fall endast förflutit en kort tid från det att Grundtillståndet erhöles och påverkan av ändringen är begränsad.

Bolaget bedömer därför att tillstånd till ändringen kan meddelas i form av ett s.k. ändringstillstånd enligt 16 kap 2a § miljöbalken. Miljökonsekvensbeskrivningen är därför avgränsad till den ändring som ska prövas och en redovisning av de effekter och konsekvenser som därav kan uppstå. Av avsnitt 5 i tabell 12 i MKB redovisas de miljöeffekter som bedömts som möjligt väsentliga och som utretts vidare.

3. BESKRIVNING AV ANSÖKTA ÄNDRINGAR

3.1 Teknisk beskrivning

En teknisk beskrivning av de ansökta ändringarna återfinns i MKB avsnitt 3.3.

Huvudsakligen består de tekniska förändringarna jämfört med tidigare projektering följande. Verkens totalhöjd ändras genom att totalhöjd på vindkraftverket uppgår till maximalt 250 meter (fundament, tornhöjd plus rotorblad). Det totala markanspråket beräknas öka med ca 2-4 hektar till följd av den ändrade totalhöjden främst beroende på behov av något större kranuppställningsplaner, lagringsytor och fundament. Ändringen kommer också medföra att behovet av material ökar med ca 7 procent i förhållande till Grundtillståndet.

Ändringen kommer även medföra en ökning av antalet transporter med ca 1 000 st. på grund av det större materialbehovet, de större kranplanerna och att fler torndelar per vindkraftverk behöver transporteras. Under drifttiden bedöms ändringen inte innebära något förändrat transportbehov.

Ändringen kommer inte innebära någon förändring i mängd eller hantering av kemikalier och avfall. Inte heller för driften av anläggningen. Tidplanen, dvs. byggstart senast 2023, bedöms inte påverkas av ändringen. Inte heller avveckling och återställningens genomförande kommer ändras på grund av ändringen. Inga rivningsarbeten kan förutses till följd av ändringen.

3.2 Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningen (bilaga 1) beskriver på ett utförligt sätt den påverkan som ändringen kan medföra. Sammanfattningsvis kan det konstateras att ändringen medför obetydliga eller små konsekvenser och ibland positiva effekter i jämförelse med noll-alternativet, dvs. uppförande av en vindkraftpark med en totalhöjd av 210 meter och 27 vindkraftverk enligt Grundtillståndet.

Nedan ges en översiktlig redogörelse av konsekvenserna. Samtliga konsekvenser, beskrivningar av hur bedömningarna gått till samt underlag finns i miljökonsekvensbeskrivningen, avsnitt 5.

3.2.1 Befolkning och människors hälsa

3.2.1.1 Säkerhet

Den högre totalhöjden kan innebära att eventuella isras/iskast samt trasiga rotorblad skulle kunna spridas över en större yta. Med de villkor och åtaganden som finns i Grundtillståndet bedöms riskerna vara små och de högre riskerna för säkerheten är därmed obetydliga.

3.2.1.2 Buller och skuggning

Beräkningarna som gjorts på ljudutbredning från 250 meter och 210 meter höga vindkraftverk visar att skillnaden mellan dessa två alternativ är liten. I tre närbelägna bostadshus innebär höjningen av vindkraftverken en minskning av bullerpåverkan med 0,1 dB(A) och för övriga punkter innebär det ingen skillnad. Bullervillkoret i Grundtillståndet kommer således att innehållas även efter ändringen och ändringen bedöms medföra obetydliga konsekvenser.

Konsekvenserna avseende skuggpåverkan bedöms bli obetydliga i jämförelse med tidigare tillstånd och inte innebära någon ökad svårighet att uppnå skuggvillkoret i

Grundtillståndet. Rotordiametern påverkar skuggbilden mest och eftersom rotordiametern är oförändrad bedöms den totala påverkan bli densamma som i tidigare tillstånd.

3.2.1.3 Friluftsliv

Den sammanvägda bedömningen är att en ändring av totalhöjden för vindkraftverken medför obetydliga konsekvenser för friluftslivet, framför allt vad gäller friluftslivsutövandet på längre avstånd från projektområdet. Det är främst inne i projektområdet och i dess absoluta närhet som vindkraftverken kommer att upplevas som ännu mer dominanta med den högre totalhöjden.

3.2.2 Miljöeffekter för djur- och växtarter samt biologisk mångfald

3.2.2.1 Naturmiljö

Höjningen innebär ett ökat markanspråk på cirka 2–4 hektar. Detta är försumbart sett till vindkraftsanläggningen som helhet. Alla skyddsåtgärder som angetts i tidigare ansökan kommer gälla. De stoppområden som gäller i det befintliga tillståndet kommer att iaktas när den slutliga layouten bestäms. Ökningen bedöms därför medföra obetydliga konsekvenser för naturmiljön.

3.2.2.2 Fåglar, fladdermöss och annan fauna

Fågellivet i projektområdet inventerades inför den tidigare tillståndsansökan avseende rovfåglar, skogsfåglar och våtmarksfåglar. Våren år 2020 genomfördes en ny spelflyktsinventering av kungsörn, vilken visade på ökad aktivitet över delprojektområdet Yttre Verkanliden jämfört med den tidigare utredningen. Dessa rörelser kring Yttre Verkanliden kan inte tydligt kopplas till något område där dessa örnar skulle kunna ha sin häckningsplats och det indikerar att det kan vara samma par som håller till vid en tidigare känd häckningsplats utanför projektområdet som rör sig vid Yttre verkanliden. Kungsörnsstudien gör bedömningen att Yttre Verkanliden är en del av ett kungsörnsrevir men bedömer det inte sannolikt med boplatser inom 3 kilometer från Yttre Verkanliden.

Kollisionsrisken med rovfåglar är framförallt beroende av rotorbladens längd eller rotordiametern. I detta fall kommer höjningen inte resultera i ökad längd på rotorbladen. De fåglar som flyger på en höjd av 210 meter, kan även antas flyga på en höjd av 250 meter. Vidare har verkens belysning ingen betydelse för dödligheten. Mot bakgrund av detta bedöms ändringen ge små konsekvenser då den inte kommer innebära någon ökad kollisionsrisk jämfört med Grundtillståndet. Säkerheten i denna bedömning är stor och avseende de förändrade förutsättningarna för kungsörn anses den måttlig.

Höjningen innebär en minskad risk för kollision med fladdermöss eftersom dessa inte rör sig så högt upp i luften. Bedömningen är att höjningens påverkan på fladdermöss och övrig fauna är obetydlig.

3.2.3 Miljöeffekter på mark, jord, vatten, luft, klimat, landskap, bebyggelse och kulturmiljö

3.2.3.1 Klimat- och miljöeffekter

Ändringen innebär ett bättre nyttjande av vindresursen utan ett särskilt mycket större markanspråk eller ytterligare negativ påverkan på den biologiska mångfalden. Höjningen möjliggör en ökad elproduktion och innebär en snabbare omställning till fossilfri elproduktion. Ändringen bedöms därför ha positiva konsekvenser ut klimat- och miljöeffektssynpunkt.

3.2.3.2 Landskapsbild

Projektområdet ligger i ett relativt glesbefolkat område. Bedömningen av den ansökta ändringens påverkan på landskapsbilden i förhållande till nollalternativet bygger på studier av fotomontage och synbarhetsanalyser. Metoderna för dessa analyser är väl beprövad. En ökning av totalhöjden kommer att leda till en att vindkraftverken blir synliga från byn Västanbäck, till skillnad från förhållandena enligt Grundtillståndet. Från övriga bebyggda platser innebär höjningen antingen att fler av vindkraftverken kommer att bli synliga, eller att verken kan uppfattas som större. Sydost om Verkanliden har det år 2019 bildats ett nytt naturreservat, Skarvsjömyrarna, skyddat för sina myrar och orörd vildmarkskaraktär. En ändring av totalhöjden innebär att något fler verk kommer att bli synliga från öppna ytor i naturreservatet och att upplevelsen av orördhet kan påverkas något. Även vindkraftverk med 210 meters totalhöjd kommer dock att vara synliga från naturreservatet. Jämfört med Grundtillståndet bedöms förändringen dock som liten.

Ändringen kommer medföra att hinderljusen får en högre placering, vilket gör att de kommer att kunna ses från fler platser. Ljusen kommer dock inte att upplevas vare sig starkare eller svagare i intensitet.

Den samlade bedömningen är att den ansökta ändringen innebär små konsekvenser för påverkan på landskapsbilden.

3.2.3.3 Transportinfrastruktur, försvar och telekommunikationer

Transporterna kommer att öka på det allmänna vägnätet genom ändringen. Ökningen är dock marginell och inom vägnätets kapacitet och miljöeffekten bedöms därför som obetydlig.

Projektområdet för Verkanliden hamnar inom MSA-ytan för Vilhelmina flygplats. För att inte MSA-yltor ska påverkas av vindkraftsanläggningen har bolaget föreslagit ett kompletterande villkor och Bolaget ska också genomföra en ny hinderprövning innan slutlig placering av vindkraftverk och vägar tas fram. Sammantaget bedöms miljöeffekterna för luftfart, försvar och telekommunikationer av höjningen bli obetydliga.

3.2.4 Miljöeffekter på hushållning med mark-, vatten- och den fysiska miljön

Markanvändningen inom det planerade projektområdet för vindkraft utgörs huvudsakligen av skogsbruk. Inga naturresurser inom projektområdet står i konflikt med vindkraftsetableringen. Etableringen kommer bidra till att elproduktion kan ske utan utsläpp av koldioxid och växthusgaser. Påverkan bedöms medför positiva miljöeffekter.

4. DISKUSSION KRING VILLKOR

De ansökta ändringarna innebär inte att villkoren enligt Grundtillståndet riskerar att överträdas. Villkoren behöver således inte uppdateras av detta skäl. I allt väsentligt överensstämmer villkoren i Grundtillståndet också med vad som idag föreskrivs i nya tillstånd för vindkraftsverksamhet. Villkoren i Grundtillståndet motsvarar därmed vad som kan anses utgöra bästa möjliga teknik.

Mot bakgrund av att Projektområdet för Verkanliden hamnar inom MSA-ytan för Vilhelmina flygplats så har Bolaget föreslagit ett kompletterande villkor för att säkerställa att MSA-yltor eller navigations- och kommunikationssystem inte ska påverkas.

Utöver vad som framgår av de specifika tillståndsvillkoren kvarstår de åtaganden som Bolaget lämnat i samband med tidigare tillståndsprövning och i denna ändringsansökan.

Utöver de nu föreslagna villkoret och de åtaganden som gjorts bedöms behov av ytterligare villkor, skyddsåtgärder och försiktighetsmått inte föreligga.

5. TILLÅTLIGHET

5.1 Tillåtlighet enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken

5.1.1 Kunskapskravet

Bolaget ingår i en koncern som har stor erfarenhet av att projektera och bygga vindkraft. Bolaget har samma kunskap som koncernbolagen. Vid ansökan om Grundtillståndet har MKB med tillhörande utredningar tagits fram. Därutöver har det vid upprättande av denna ansökan om ändringstillstånd upprättats en MKB med tillhörande utredningar. Det får därmed anses tydligt att kunskapskravet uppfylls.

5.1.2 Försiktighetsprincipen och kravet på bästa möjliga teknik

Denna ansökan om ändringstillstånd görs i syfte att kunna nyttja vindresursen på den aktuella platsen bättre. Detta är i enlighet med principen om bästa möjliga teknik. Villkoren som föreskrivits i Grundtillståndet och nu föreslagits samt de skyddsåtgärder som Bolaget åtagit sig innebär också att försiktighetsprincipen och kravet på bästa möjliga teknik uppfylls.

5.1.3 Produktvalsprincipen

Omfattningen av kemikaliehanteringen vid en anläggning för vindkraft är begränsad. Vid drift används dock hydraulolja/olja i vindkraftverket. Bolaget eftersträvar att i den mån det är möjligt och rimligt använda material som möjliggör återanvändning i så stor utsträckning som möjligt när verksamheten ska avvecklas. Ingen förändring i mängd eller hantering av kemikalier uppkommer genom ändringen. Inga biotekniska organismer används. Produktvalsprincipen uppfylls därmed.

5.1.4 Val av lokalisering

Lokaliseringen är i detta fall bedömd som lämplig för byggnation av vindkraftverk i Grundtillståndet. Denna ansökan om ändringstillstånd grundar sig på viljan att utnyttja vindresursen fullt ut och på ett optimalt sätt och medför inte att denna tidigare bedömning av platsens lämplighet påverkas.

Projektområdet omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser och etableringen står följaktligen inte i strid med detaljplan eller områdesbestämmelser.

5.1.5 Hushållningsprincipen och kretsloppsprincipen

Vindkraften är en förnyelsebar och ren energikälla som inte efterlämnar någon miljöskuld till kommande generationer. Vindkraftverken i sig är reversibla och alla delar som är möjliga att återvinna vid tidpunkten för avveckling kommer att, inom ekonomiskt försvarbara gränser, återvinnas.

Ett vindkraftsprojekt ”lånar” marken under en given tidsperiod och därför är det viktigt att tillvarata vindresursen fullt ut och nyttja den bästa tekniken. Den ansökta ändringen är helt i linje med detta.

Ändringarna i denna ansökan innebär bättre hushållning med vindresursen eftersom mer förnybar energi kan utvinnas inom det område som redan omfattas av Grundtillståndet.

5.1.6 Miljökvalitetsnormer

Ändringen kommer inte att bidra till att någon miljökvalitetsnorm riskerar att överskridas.

5.2 Tillåtlighet enligt 3-4 kap. miljöbalken

Den ansökta ändringen är inte oförenlig med några riksintressen enligt 3-4 kap. miljöbalken.

5.3 Områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken

Den skyddade natur som finns i form av naturreservat och biotopskyddsområden vid projektområdet bedöms med föreskrivna villkor och skyddsåtgärder inte påverkas.

5.4 Sammanvägd bedömning

Bolaget anser sammanfattningsvis att den sökta ändringen är tillåtlig och att ändringstillstånd ska meddelas för den sökta ändringen.

6. SAMRÅD

I enlighet med 6 kap. miljöbalken har avgränsningssamråd avseende de ansökta ändringarna genomförts. Se MKB avsnitt 1.5 och bilaga 1-4. Inkomna synpunkter bemöts i samrådsredogörelsen som biläggs miljökonsekvensbeskrivningen (bilaga 1).

Umeå den 30 juni 2020

För Verkanliden Vindkraft AB

Mikael Lundberg
(enligt fullmakt)

Bilagor

Bilaga 1 Miljökonsekvensbeskrivning med bilagor daterad 2020-06-29